

SUDAN'DA İNSANİ DURUM VE İNSANİ YARDIM MİMARİSİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK:

KOORDİNASYON VE LOJİSTİK ZORLUKLARA
KARŞI ÖNERİLER

İRFAN TATLI

**SUDAN'DA İNSANİ DURUM VE İNSANİ YARDIM
MİMARİSİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK:
KOORDİNASYON VE LOJİSTİK ZORLUKLARA KARŞI ÖNERİLER**

Yazar

İrfan Tatlı

Genel Yayın Yönetmeni

Dr. Durmuş Aydın

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Esra Tatlı

Referans: Tatlı, İ., Sudan'da İnsani Durum ve İnsani Yardım Mimarisini Yeniden Düşünmek: Koordinasyon ve Lojistik Zorluklara Karşı Öneriler, İNSAMER Rapor. Nisan 2026.

Bu yazının içeriği ile ilgili bütün sorumluluk müellifine aittir.

©İNSAMER 2026

Bu yayının bütün hakları mahfuzdur.

Sadece kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Nisan 2026

İNSAMER, İHH İnsani Yardım Vakfı'nın araştırma merkezidir.

İÇİNDEKİLER

- 4 GİRİŞ
- 5 SUDAN'DAKİ MEVCUT DURUM
- 6 İNSANİ KRİZİN BOYUTLARI
- 9 KOORDİNASYON VE LOJİSTİK
- 13 ULUSLARARASI FARKINDALIK
- 15 SURİYE'NİN SÜRDÜRÜLEBİLİR VE ETKİLİ BİR İNSANİ MÜDAHALE İÇİN UYGULANABİLİR BİR YOL HARİTASI
- 17 SONUÇ
- 18 SONNOTLAR

GİRİŞ

Sudan'da 15 Nisan 2023 tarihinde başlayan ve kısa sürede bir iç savaşa dönüşen çatışmalar, aradan geçen üç yılın ardından halen devam etmektedir. Silahlı çatışmaların geniş ölçekli bir iç savaşa dönüştüğü bu süreç aynı zamanda, üç yıl boyunca giderek derinleşen bir insani krizin, bir ülkenin tüm kaynak ve kurumsal kapasitesini ve toplumsal dayanıklılığını nasıl aşındırdığını gösteren önemli bir eşittir.

Üç yılın sonunda ortaya çıkan tablo, yalnızca can ve mal kayıplarıyla sınırlı değildir. Sudan bugün iilyonlarca insanın zorla yerinden edilmesi, açlık ve yetersiz beslenme, temel altyapı ve hizmetlerin çökmesi, güvenlik risklerinin artması ve ekonomi problemlerle birlikte tanımlanması gereken çok katmanlı bir insani kriz içerisindedir. Bu krizin en kritik yönlerinden biri ise ihtiyaçların büyüklüğü kadar, insani yardıma erişimin ve insani yardımın düzenli biçimde ulaştırılmasının giderek güçleşmesidir.¹

Bu nedenle, Sudan'daki insani krizin boyutlarını anlamak için insani yardımın "ne kadar" yapıldığından çok "nasıl" yapılabildiği sorusunun merkeze alınması gerekmektedir. Bu rapor, Sudan'daki iç savaşın sebep olduğu insani krizi bütüncül biçimde ele almakta; insani yardımın zamanında, etkili, hızlı ve adil biçimde ulaştırılmasını sağlayacak koordinasyon

ve lojistik boyutlarına odaklanmaktadır. Nitekim, Sudan gibi sahadaki dengelemin hızlı değişebildiği, çok aktörlü ve erişim koşulları kırılgan bir ortamda insani durumları belirleyen başlıca etkenlerden biri, sektörler arası teknik kapasite kadar, aktörler arası yönetim ve operasyonel uyumdur.

Bu sebeple, bu raporda yalnızca insani ihtiyaçların büyüklüğü değil, bu ihtiyaçlara yanıt üretirken karşılaşılan engeller, tedarik zincirinin nerelerde kırılganlaştığı, sahadaki son kilometre (last mile) gerçekliğinin nasıl şekillendiği ve hem mülteci kampları hem de yerel topluluklar düzeyindeki koordinasyonun hangi koşullarda güçlenip hangi koşullarda zayıfladığı tartışılmaktadır.

Yöntem bakımından rapor, sahadaki gözlem ve tecrübelerin yanı sıra açık erişimli ve kurumsal nitelikli yayınlara dayalı analiz yaklaşımı izlemektedir. Bu yaklaşımın doğal bir sonucu olarak, bazı alanlarda veri eksiklikleri ve doğrulama güçlükleri nedeniyle sayısal göstergelerde dönemsel farklılıklar görülebilmektedir. Rapor, Sudan'daki insani krize dair insani müdahalelere yönelik analitik bir çerçeve ve uygulanabilir öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Sudan Haritası (Harita Tasarımı: Esra Tatlı)

SUDAN'DAKİ MEVCUT DURUM

Sudan'daki mevcut çatışma ortamı, tek bir kırılma anıyla açıklanamayacak kadar çok katmanlı bir arka plana sahiptir. 11 Nisan 2019 tarihinde Ömer el-Beşir'in devrilmesini izleyen süreç, sivil-asker ilişkilerinin yeniden kurulması ve bir geçiş düzeninin inşası iddiasını taşımış; ancak bu süreç kısa sürede ülkedeki elitler arasındaki güç paylaşımı mücadelesine dönüşmüştür.²

Geçiş dönemindeki kurumların kırılabilirliği ve aktör ve kurumlar arasındaki rekabet, 2021 yılında gerçekleşen askeri müdahale ile daha da derinleşmiştir. Bu dönem ülkede, yönetim kapasitesinin zayıfladığı, ekonomik kırılma noktalarının arttığı ve siyasal meşruiyetin aşındığı bir zemin oluşmasına ortam hazırlamıştır. Bu durum, yalnızca siyasi düzeni değil,

kamu hizmetlerinin yürütülmesini ve insani erişimi de doğrudan etkilemiştir.³ Devletin temel hizmetleri yürütme ve sürdürme kapasitesi azalırken, yerel idarenin farklı düzeylerinde merkeze paralel karar alma süreçleri ortaya çıkmıştır. Sahada insani yardım için gerekli izinler, hareket serbestisi, gümrük ve depolama gibi lojistik bileşenler, tek bir merkezden yönetilebilen idari işlemler olmaktan çıkmış; daha parçalı ve çoğu zaman öngörülemez bir yapıya evrilmiştir.

Çatışma öncesi dönemde dahi kırılabilir olan altyapı ve tedarik ağları, savaşın başlamasıyla birlikte fiziksel hasar, güvenlik riskleri ve ekonomik çöküş nedeniyle hızla zayıflamıştır.

15 Nisan 2023 tarihinde çatışmaların silahlı bir iç savaşa dönüşmesi, ülke genelinde güvenlik ve yönetim mimarisini köklü biçimde sarsmıştır. Çatışmanın temel tarafları olan Sudan Silahlı Kuvvetleri (SSK) ile Hızlı Destek Kuvvetleri (HDK) arasındaki mücadele yalnızca askeri kontrol alanları üzerinden değil, aynı zamanda ulusal kaynakların, lojistik hatların ve uluslararası meşruiyetin kontrolü üzerinden yürütülmektedir. Çatışma dinamikleri başkent Hartum'dan Darfur ve Kordofan gibi bölgelerdeki kırsal ve yarı kırsal alanlara yayılan bir şiddet coğrafyası üretmiştir. Bu geniş yayılım, nüfus hareketlerini hızlandırmış, yerel ekonomileri parçalamış ve insani yardımın erişim maliyetini yükseltmiştir.⁴

Savaşın insani bilançosu konusunda verilerin kesinliği sınırlıdır. Ölü ve yaralılara dair veriler, doğrulama konusun-

daki güçlükler ve sahaya erişim kısıtları nedeniyle farklı kaynaklarda geniş bir aralıkta raporlanmaktadır. Bununla birlikte, zorla yerinden edilmenin ulaştığı boyut ve temel hizmetlere dair altyapının çöküşü, krizin yapısal niteliğini açık ve tartışmasız bir biçimde ortaya koymaktadır.

Birleşmiş Milletler (BM) Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (UNHCR) göre ülkede 6,8 milyonu ülke içinde olmak üzere toplamda 11,6 milyon insan zorla yerinden edilmiş durumdadır. Mısır'da 1,5 milyon, Güney Sudan'da 1,3 milyon ve Çad'da 1 milyon olmak üzere 4,5 milyondan fazla Sudanlı ise komşu ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır.⁵ Bu tablo, Sudan'daki krizin yalnızca ulusal bir kriz değil, aynı zamanda bölgesel bir istikrarsızlık çarpanı haline geldiğini göstermektedir.

İNSANİ KRİZİN BOYUTLARI

Sudan'daki insani kriz, güncel küresel krizler arasında en ağır insani kriz olarak kabul edilmektedir. Çatışma ve krizin yayıldığı alan, etkilediği nüfus ve krizin boyutları göz önüne alındığında Sudan'daki insani tablonun vahameti daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ülkenin toplam nüfusu ile yardıma ihtiyaç duyanların sayısı arasındaki oran, krizin istisnai değil, neredeyse genel bir durum haline geldiğini göstermektedir.

Son verilere göre 46,8 milyonluk bir nüfusa sahip olan Sudan'da 30,4 milyon kişinin insani yardıma ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir. Ayrıca 11 milyonun üzerinde kişinin zorla yerinden edildiği ifa-

Kaynak: Mahmoud Hjj/Anadolu Ajansı

de edilmektedir.⁶ Bu sayı, barınma, su, sanitasyon ve hijyen (WASH), koruma ve temel hizmetlere erişim alanlarında mevcut kapasiteleri zorlayan bir baskı üretmektedir.

Gıda güvenliği, pek çok insani krizde olduğu gibi Sudan'da da krizin en görünür ve en hayati boyutlarından biridir. Yapılan saha temelli araştırmalarda, Sudan'da yaklaşık 29 milyon insanın akut açlık koşullarıyla karşı karşıya bulunduğunu ve 755 binden fazla kişinin yüksek düzeyde açlık riski altında olduğunu belirtmektedir.⁷

Bu göstergeler, açlığın yalnızca gelir kaybıyla açıklanamayacağını, tedarik zincirindeki kırılmaların, kuşatma ve erişim kısıtlarının, tarımsal üretimdeki düşüşün ve enflasyonun birlikte işlediği bir sistem krizi yaşandığını göstermektedir. Nitekim sahadaki uygulama ve mekanizmalar da tükenme işaretleri vermektedir. Gıda krizini bir süre de olsa hafifletmeyi başaran yerel dayanışma ağları ve topluluk mutfaklarının önemli bir bölümünün kapanmak zorunda kaldığı görülmektedir.

Sağlık alanındaki kriz, meydana gelen saldırılar ve güvenlik riskleri nedeniyle hem sağlık hizmetlerinin kapasitesinin düşmesi hem de sağlık altyapısının doğrudan hedef alınması nedeniyle ağırlaşmaktadır. Sağlık hizmetlerine yönelik şiddet ve erişim engellerine ilişkin bir raporlarda, Nisan 2023'ten Mart 2026'ya kadar sağlık hizmetlerine yönelik 729 saldırı tespit edildiğini ve bu saldırılarda en az 190 sağlık çalışanının

öldürüldüğünü ve 112 kişinin tutuklandığını bildirmektedir.⁸ Sağlık hizmetlerinin güvenli biçimde sağlanamadığı bir ortamda, salgınlar, anne-çocuk sağlığı riskleri, kronik ve salgın hastalıkların yönetilememesi ve yenidoğan ölümleri gibi vakalarda önemli artışlar gözlemlenmektedir. Bu nedenle sağlık alanındaki kriz, yalnızca bir hizmet eksikliği olarak değil, insani krizi derinleştiren ve kayıpların artmasına neden olabilecek, bu nedenle de acil çözüm üretilmesi gereken en önemli ve öncelikli faaliyet alanlarından biri olarak değerlendirilmelidir.

WASH alanında ise kriz hem altyapı hem de güvenlik boyutu ile ele alınmalıdır. Nitekim, yerinden edilme ve toplu yaşam alanlarının büyümesi, suya erişim, sanitasyon ve hijyen hizmetlerinin sürekliliğini zorlaştırmaktadır. Bölgesel ölçekte yürütülen saha araştırmalarında, Sudan, Çad ve Güney Sudan'da kadınların %20'sinin tuvalet ve duş imkanlarına erişiminin olmadığı ve bu oranın erkeklere göre üç kat daha yüksek bir oran olduğu vurgulanmaktadır.⁹

Bu durum, WASH alanındaki eksikliğin koruma risklerini doğrudan büyüttüğünü, kadın ve kız çocuklarının su temini için kat ettiği mesafenin taciz ve şiddet riskini artırdığını göstermektedir. WASH standartları farklı bağlamlara göre uyarlama gerektirebilmekle birlikte, Sphere tarafından belirlenen temel standartlarda da ifade edildiği gibi, kriz ortamlarında asgari su miktarı ve tuvalet-kullanıcı oranı gibi göstergeler, müdahalenin yeterliliğini tartışmak için temel bir referans alanı sunmaktadır.¹⁰

Piyasa ve satın alma gücü göstergeleri, krizin hane düzeyinde nasıl hissedildiğini gösteren önemli indikatörlerdendir. Şubat 2026 verilerine dair piyasa izleme raporlarında, yerel gıda sepeti maliyetinin (WFP Local Food Basket, LFB) bir ayda %5,9 arttığı, aynı dönemde günlük işçi ücretlerinin %17,9 düştüğü belirtilmektedir.¹¹

Bu tür bir kombinasyon, yardım alanlarının dışında kalan kesimlerin hızla yoksullaştığını ve nakit temelli müdahalelerin dahi enflasyon karşısında etkisinin zayıflayabildiğini göstermektedir. Günlük işçi ücretlerindeki bölgesel eşitsizlikler de oldukça önemlidir. Söz konusu raporda Darfur bölgesinin bazı kısımlarında gündelik ücretlerin 5 ila 6 bin Sudan lirası aralığında seyrettiği, buna karşın bazı bölgelerde 20 bin Sudan lirasına kadar çıktığı aktarılmaktadır.¹²

Çoğu zaman acil insani krizlerde öncelikli bir alan olarak görülmesi de, eğitim alanı insani krizin uzun vadeli etkilerini büyüten kritik bir kırılma hattıdır. Sudan özelinde bölgesel ölçekte yapılan çalışmalarda, yerinden edilme koşullarında çocukların yalnızca % 45'inin düzenli eğitime erişebildiği, yaklaşık beşte birinin ise hiç eğitim alamadığı belirtilmektedir.

Eğitim süreçlerindeki bu kayıp, çocuk işçiliği, erken yaşta evlilik ve çocukların silahlı aktörler tarafından istismar edilmesi gibi riskleri artırmaktadır. Nitekim aynı araştırmada hanelerin %18'inin çocuklarını çalıştırmak zorunda kaldığı raporlanmaktadır.¹³

Sudan'daki insani krizin en görünmez ancak en yakıcı alanlarından biri ise koruma alanındaki eksikliklerdir. Özellikle çocuklara yönelik koruma çalışmaları hayati öneme sahip faaliyet alanlarındandır.

Sudan'daki insani krizin en görünmez ancak en yakıcı alanlarından biri ise koruma alanındaki eksikliklerdir. Özellikle çocuklara yönelik koruma çalışmaları bağlamında aile bireylerinden ayrılıklar, düzensiz göç rotaları, kaçakçılık ve istismar en öncelikli faaliyet alanlarındandır.

Bölgesel düzeyde hazırlanan koruma raporlarında, Sudanlı mültecilerin sığındıkları komşu ülkelerde 58.151 refakatsiz ve ailesinden ayrı düşmüş çocuğun kayda geçtiği, toplamda 329 bin risk altındaki çocuğun koruma hizmetleriyle desteklendiği bildirilmektedir.¹⁴

Aynı raporda, vaka yönetimi kapasitesinin çok sınırlı olduğu, yaklaşık olarak risk altındaki 450 çocuğa bir vaka çalışmanı düştüğü ve bunun önerilen asgari

standartın çok üzerinde bir yük olduğu vurgulanmaktadır.¹⁵ Bu veriler, koruma alanında çalışmalar yapıyor olmasının tek başına yeterli olmadığını, sağlanan hizmetin niteliği, sürekliliği ve erişilebilirliğinin de belirleyici olduğunu göstermektedir.

Son olarak, Sudan'daki insani krizin boyutları yalnızca sektörel ihtiyaçlarla sınırlı değildir. Kriz, aynı zamanda toplumsal dayanıklılığın giderek çözülmesine neden olmaktadır. 2026 yılının mart ayı içerisinde yapılan bir hane araştırması raporuna göre Sudan, Çad ve Güney Sudan'daki Sudanlıların hane bazlı %74'ü hiç gelirin olmadığı bildirilmiştir. Sudan'da ailelerin %80'inin öğün azalttığı ya da öğün atladığı belirtilmektedir.¹⁶ Bu göstergeler, insani krizin yalnızca tüketim düzeyinde değil, hanelerin hayatta kalma strateji ve umutlarında da bir tükenme yaşandığını ortaya koymaktadır.

KOORDİNASYON VE LOJİSTİK

Sudan yaşanan insani krizde, ülkeye ulaşan yardımların etkinliği söz konusu yardımların varlığından ziyade yardımların akışı ve koordinasyonu bağlamında değerlendirilmelidir. Bu akışı belirleyen iki kritik değişken ise koordinasyon ve lojistik. Koordinasyon, sahada birden fazla aktörün aynı nüfusa hizmet götürürken çakışmaları azaltmasını, boşlukları görünür kılmasını ve sınırlı kaynakları ortak önceliklere göre yönlendirmesini sağlarken lojistik ise, yardımın tedarik zinciri içinde liman

girişinden depolamaya, kara yoluyla nakliyeden son kilometre dağıtımına kadar uzanan süreçte sürekliliği güvence altına almaktadır. Sudan gibi erişim olanaklarının sürekli biçimde değiştiği ortamlarda bu iki alan birbirinden ayrı düşünülmemelidir.

Nitekim, koordinasyon mekanizmalarının zayıf olduğu durumlarda lojistik kapasite de daha düzensiz ve parçalı kullanılırken, lojistik problemlerin arttığı bir senaryoda ise koordinasyon çoğu zaman kağıt üzerinde kalmaktadır.

Ülke bazlı havuz fonlar, küme mekanizmaları ve ülkedeki ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları arasında oluşturulan koordinasyon mekanizmaları dikkate alındığında Sudan'daki koordinasyon mimarisi, küresel insani yardım sisteminin genel çerçevesiyle uyumlu

Kaynak: WFP

gözükmektedir. Ancak sahada bu mimarinin işleyişi, güvenlik, idari parçalanma ve iletişim altyapısındaki zayıflıklar nedeniyle ciddi sınamalarla karşılaşmaktadır.

Kümeler arası koordinasyon çoğu zaman ortak analiz üretmekten çok, pek çok erişim engeli altında yürütülen hasar kontrolü toplantılarına dönüşebilmektedir. Özellikle internet ve telefon altyapı ve sinyallerinin düzensiz olduğu bölgelerde, bilgi paylaşımı ve ortak operasyonel planlama oluşturma kapasitesi de düşmektedir. Bu düşüş, ihtiyaçların hızlı değişebildiği kamplarda ölümle sonuçlanabilen kritik gecikmelere neden olabilmektedir.

Lojistik meselesi ise Sudan'ın coğrafi yapısı ve çatışmaların dinamikleri nedeniyle başlı başına bir sınama alanıdır. Ülkeye gönderilen insani yardımın

önemli bir bölümü Port Sudan hattından ülkeye giriş yapmakta, buradan iç bölgelere kara yolu taşımacılığıyla aktarılmaktadır. Ancak Hartum'a, Darfur'a veya Kadarif üzerinden mülteci kamplarına uzanan hatlar, güvenlik konusundaki riskler, kontrol noktaları, yolların fiziki durumları, yakıt maliyetleri ve idari izin süreçleri nedeniyle sık sık kesintiye uğramaktadır. Bu kesintiler, sadece gecikme değil, malzemele- rin bozulması, maliyetin artması ve bazı bölgelerde tedarik boşluğu oluşması anlamına gelmektedir.

Sahadan gelen bilgiler, lojistik alanındaki problemlerin ölçeğini göstermektedir. Lojistik Kümesi'nin Sudan Operasyonu koordinasyon toplantısı notlarında da açıkça ifade edildiği üzere, el-Debbah koridoru üzerinden ayda 800 ila bin tırın Darfur'a taşındığı ve deniz taşımacılığının 6-8 haftayı bulabileceği belirtilmektedir.¹⁷

Aynı raporda Darfur'daki Tawila bölgesinde 880 metrekarelik bir mobil depo ünitesi (MSU) kurulumuna ilişkin bilgiler de yer almaktadır.¹⁸ Tawila bölgesinin özellikle el-Fasher'den yerinden edilmiş kişilerin sığındıkları önemli noktalardan biri olduğu da göz önüne alındığında bu tür ortak depolama alanları, bölgede faaliyet gösteren aktörlerin ayrı ayrı depo kurma maliyetlerini azaltmakta ve ortak lojistik yaklaşımını güçlendirmektedir. Ancak ortak kapasitenin etkisi, yalnızca altyapı kurulmasıyla değil, aktörlerin bu kapasiteyi etkin ve verimli olarak kullanması ve bilgi paylaşımını sürdürmesiyle önem kazanmaktadır.

Kaynak: Avrupa Birliği/Olivier Beucher

Sudan'daki lojistik imkanları etkileyen önemli faktörlerden biri de iklimdir. Özellikle yağışlar sonrasında görülen seller sebebiyle erişilebilirlik birçok bölgede önemli bir probleme dönüşebilmektedir. Lojistik Kümesi'nin verilerine göre 19,6 milyon kişi yüksek sel riski olan bölgelerde yaşadığı ve 80 yerleşimin yüksek riske sahip olduğu belirtilmektedir.¹⁹

Bu durum, yalnızca bir doğal afet riski olarak görülmemeli ve insani yardımın planlanması, alternatif rotalar ve stok yönetimi kapasiteleri bağlamında da ele alınması gereken önemli bir değişken olarak görülmelidir. Zira, sel sezonuna girildiğinde daha önceden belirlenmiş olan standart rotada hasar meydana gelmesi halinde, koordinasyonun güçlü olmadığı bir senaryoda aynı bölgedeki aynı nüfusa yardım ulaştırmak için birden çok aktörün birbirinin yerine farkında olmadan alternatifler üzerinde plan yapması ve hem kaynak hem de zaman israfı oluşması oldukça muhtemeldir.

Koordinasyon ve lojistik bağlamlarında yaşanan problemler ve gecikmeler, kamp düzeyindeki müdahalelerde daha görünür hale gelmektedir. Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi kümesi kapsamında pratikte yalnızca durum tespitlerinin yapıldığı toplantıların ötesine geçilerek kayıt sistemleri, hane profillemesi, ihtiyaç önceliklendirme, dağıtım düzeni, şikayet ve geri bildirim mekanizmaları unsurların birlikte çalışması sağlanmalıdır. Nitekim, tüm bu faaliyetlere dair uluslararası standartlar mevcut olup, kamplardaki imkan-

lar dahilinde olabildiğince uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir. Ancak, hem Sudan'daki hem de Güney Sudan, Uganda, Çad gibi Sudanlıların sığındıkları ülkelerdeki kampların çoğu temel insani ihtiyaçları dahi karşılamaktan oldukça uzaktır.

Koordinasyonun ve ihtiyaç duyulan insani yardımın eksik olduğu kamplarda, bu durum, güvenlik ve dezavantajlı gruplara dair koruma risklerini de büyütülmektedir. Zira, ihtiyaç analizi ve hedeflemedeki hatalar, düzensiz ve kalabalık dağıtımlar ve liste yönetimindeki eksiklikler gibi durumlar bütçenin ve zamanın israf olmasının yanı sıra kadınları, çocukların ve engellilerin ihtiyaç duydukları temel yardım ve hizmetlere erişimini de zorlaştırabilmektedir.

Sudan'daki iyi uygulama örnekleri incelendiğinde, bu tür uygulamaların çoğu zaman yüksek teknoloji ya da yüksek bütçe gerektiren çözümler değil, basit ve düşük maliyetli ancak disiplin ve ortak çalışma gerektiren pratiklerden doğduğu görülmektedir. Daha önce ifade edilen ortak depolama alanlarının kurulmasıyla lojistik maliyetlerin düşürülmesi ve tedarik sürelerinin kısalması²⁰ uygulamasının yanı sıra özellikle erişimin zor olduğu bölgelerde yerel ağların ve gönüllü mekanizmaların üstlendikleri rol de bu basit ancak etkili yöntemlere örnek olarak gösterilmektedir.

Acil Müdahale Odaları (ERR) ağındaki gönüllüler, Kuzey Kordofan'da cephe hattını gizlice geçip Hızlı Destek Kuvvetleri kontrolündeki bölgelere ulaşmayı

başarmışlardır. HDK kontrolündeki halka gıda, temel sağlık desteği ve cinsel şiddet mağdurlarına danışmanlık gibi hizmetler sağlayan Ağın 26 bin gönüllüye ulaştığı ve bu gönüllülerin çoğunlukla gençler olmak üzere %40'ını kadınların oluşturduğunu ifade edilmektedir.

Bu gönüllü insani yardım çalışmaları sırasında en az 145 gönüllünün hayatını kaybettiği ERR Ağı Nobel Barış Ödülü'ne de aday gösterilmiştir. Temel altyapı ve hizmetlerin çöktüğü ve uluslararası müdahalenin erişim sağlayamadığı pek çok bölgede ERR faaliyetlerine devam etmektedir. Ancak gözetimler, taraf suçlamaları ve iletişim kesintileri gibi engeller bu yerel ilk müdahalenin kapasitesini kırılganlaştırmaktadır.²¹ Topluluk mutfakları da en somut iyi uygulama örneklerinden biridir. Bu mutfakların kapanma oranlarının artması, aynı za-

manda koordinasyonun yerel aktörlerle daha kurumsal bir bağ kurmasının zorunluluğunu göstermektedir.²²

Olumsuz sonuçlanan uygulama ve girişimler ise çoğu zaman ülkedeki parçalı koordinasyon yapısı ve işleyişten kaynaklanmaktadır. Örneğin birbirinden bağımsız ihtiyaç analizleri, farklı aktörlerin aynı alanda benzer dağıtımlar yapmasına ve başka bir alanda hiçbir dağıtım olmamasına yol açabilmektedir.

Aynı şekilde, aktörler arasındaki bilgi paylaşımının bazen rekabet kaygısıyla bazense iletişim eksiklikleri sebebiyle sınırlı tutulması, yardım rotalarının güvenliği, depolama kapasitesi ve stok durumuna ilişkin koordineli yapı görünümünü zayıflatmaktadır. Bu durum, özellikle Darfur gibi yüksek riskli bölgelerde gecikmeleri artırmakta, gecikmeler ise sahada açlık ve salgın hastalık riskini büyütmektedir. Bu nedenle, koordinasyonun lojistik meselelerindeki iş birliğini de içerecek şekilde operasyonel bir zorunluluk olarak ele alınması gerekmektedir.

Kaynak: Luis Tato/AFP

Temel altyapı ve hizmetlerin çöktüğü ve uluslararası müdahalenin erişim sağlayamadığı pek çok bölgede ERR faaliyetlerine devam etmektedir.

ULUSLARARASI FARKINDALIK

Sudan'daki çatışma ve insani krize dair uluslararası farkındalık ve siyasi ilgi, insani ihtiyacın büyüklüğü ile orantılı bir düzeye ulaşamamıştır. Bunun bir sonucu olarak ise küresel insani sistem içerisinde Sudan için ayrılan fon ve finansmanlarla birlikte uluslararası kamuoyunun siyasi baskı kapasitesi de sınırlı kalmaktadır.

Örneğin Sudan için 2026 yılında öngörülen 2,9 milyar dolarlık fon ihtiyacı ve finansman hedefi, ülkedeki krizin ölçeğiyle karşılaştırıldığında oldukça düşük bir hedefe işaret etmektedir.²³ Bu miktarın 2025 yılında 4,2 milyar dolar olduğu ve geçen yıla kıyasla ihtiyaçların azalmaktan ziyade arttığı göz önüne alındığında ise Sudan'daki insani kriz ile Sudan'a ayrılan fon ve finansman arasındaki dengesizlik daha net anlaşılabilir. ²⁴ Bu rakamlar da göstermektedir ki; fon ve finansman katkıları devam etse de insani yardım sektöründeki kaynakların küresel ölçekte kesintiye uğradığı bir ortamda kriz bölgelerine yönelik seçicilik sebebiyle Sudan gündem dışı kalabilmektedir.

Uluslararası farkındalığın sınırlı olması, riskli bölgelere yönelik insani erişim için gereken diplomatik baskının da zayıf kalmasına yol açabilmektedir. Erişim sorunları teknik bir mesele gibi görünse de çoğu zaman müzakere gücü, tarafların davranışları ve uluslararası görünürlükle yakından ilişkilidir. Zira, bir çatışma ve krizin uzun bir sürece yayılması donör yorgunluğu etkisini artırmakta ve küresel ölçekteki diğer krizlerin gündem

ağırlığı Sudan'a yönelik siyasi ilgi ve farkındalığı da düşürebilmektedir. Bu koşullar altında, Sudan'daki insani krizin yalnızca insani bir operasyon ya da müdahale alanı değil, aynı zamanda uluslararası sistemin önceliklerini test eden bir siyasi kapasite alanı olduğu görülmektedir.

Uluslararası toplumun bu ilgisizliği, yalnızca fon ve finansman açığı olarak değil, sahadaki operasyonel durumlarda da hissedilmektedir. Fonların yetersiz ve finansmanın sürdürülemez olduğu bir ortamda, yerel mekanizmalar da kırılma aşamaktadır. Ülkede faaliyet gösteren uluslararası insani yardım kuruluşlarının raporları yerel aktörlerin aşırı yük altında olduğunu işaret etmektedir. Topluluk mutfakları üzerine yayınlanan bir raporda, diaspora bağışlarının

Kaynak: Ayhan Şimşek/Anadolu Ajansı

azaldığı, enflasyondaki yükseliş ve para birimindeki değer kaybının maliyetleri iki katına çıkardığı, yedi farklı lokasyonda incelenen 844 mutfağın 354'ünün son altı ayda kapandığı, bunun %42'lik bir kapanma oranına karşılık geldiği belirtilmektedir.²⁵ Bu tür rakamlar, temel hizmetlerin pek çok kriz bölgesinde olduğu gibi Sudan'da da yalnızca dar bir kesime ulaşabildiğini ve insani yardıma erişebilme bağlamında kapsama açığı durumunun kronik bir sorun haline geldiğini göstermektedir.

Bu bağlamda, ülke bazlı havuz fonu olan Sudan İnsani Yardım Fonu'nun hızlı ve esnek bir mekanizma olduğu ve 2006'dan beri işlediği belirtilse de²⁶ havuz fonlarının toplam açığı kapatması mümkün gözükmemektedir. Ancak, yine de bu mekanizmalar, yerel ve ulusal aktörlerin fon ve finansmanlara erişimini güçlendirebilecek araçlar olarak önem taşımaktadır.

Ülkedeki çatışmaların devam ettiği bir ortamda askeri müdahale ihtimalinin de mümkün gözükmediği Sudan'da halkın çözüme dair umutları da giderek azalsa da üç yılı geride bırakan iç savaşın sona ermesine dair umutlar Berlin'deki konferans bağlamında halen devam etmektedir. Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'da yapılan hazırlık görüşmelerinde insani yardım, siyasi çözüm ve gerilimin azaltılmasına dair üç ana başlık üzerine tarafların mutabık kaldıkları bildirilmiştir. Devrimci Güçler Sivil Demokratik İttifakı'nın (Somoud) liderlerinden Şehab İbrahim, Addis Ababa'daki toplantının insani yardıma

odaklandığını ifade etmiş, Berlin'deki konferansta ise uluslararası yardım taahhütlerinin gerçekleşmesini sağlamak ve insani yardım çalışmalarını engelleyen büyük finansman açığının kapatılması için girişimlerde bulunulmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

Afrika Birliği, Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD), Arap Birliği, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler'den oluşan Beşli Grup ise Sudan'daki iç savaşın sona erdirmek ve barışçıl bir geçiş sağlamak için kapsayıcı bir siyasi diyalogu kolaylaştırma konusundaki kararlılığını yinelerken, şiddetin azaltılması, temel altyapının korunması ve ihtiyaç duyan herkese güvenli ve engelsiz insani yardım erişiminin sağlanmasının acil bir gereklilik olduğunu vurgulamıştır.²⁷ Ancak bu tür süreçlerin sahaya etkisi, taahhütlerin hızla bölgeye ulaştırılmasına, esnekliğine ve erişim koşullarını iyileştirecek diplomatik çabalara bağlı olmaktadır.

Sudan'da halkın çözüme dair umutları giderek azalsa da üç yılı geride bırakan iç savaşın sona ermesine dair umutlar Berlin'deki konferans bağlamında halen devam etmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE ETKİLİ BİR İNSANİ MÜDAHALE İÇİN UYGULANABİLİR BİR YOL HARİTASI

Sudan'daki insani kriz bağlamında etkili bir insani müdahalenin tek bir "doğru model" ile değil, sahadaki dinamikleri ve dengeleri göz önüne alan ve kırılğanlıkları azaltan bir dizi değişim ve pratik müdahale ile mümkün olabileceği görülmektedir. Bu değişim ve müdahalelerin ilk adımı, koordinasyonu yalnızca periyodik toplantılar üzerinden değil, sonuç üretme kapasitesi üzerinden değerlendirmektir.

İkinci olarak, lojistik kapasitenin ortaklaşa bir model olarak ele alınmasıdır. Ortak depolama, ortak taşıma ve rota koordinasyonu, sadece maliyetlerin düşmesine değil kritik ve riskli bölgelerde hız kazanılmasına ve öngörülebilirliğin artmasına da fayda sağlayacaktır. Port Sudan hattındaki gecikmeler, deniz taşımacılığının haftalar sürebilmesi ve Darfur'a kadar uzanan tır taşımacılığının belirli koridorlara bağımlı olması, ön planlamanın, doğru koordinasyonun ve konumlandırmanın bir zorunluluk olduğunu göstermektedir.²⁸

Sel riskinin yüksek olduğu yerlerde, stokların mümkün olduğunca yağış öncesinde konumlandırılması ve alternatif rotaların önceden planlanması gerekmektedir.²⁹ Ayrıca yakıt maliyeti ve piyasalardaki ani değişimler, lojistik planlamanın kurumlar için finansal boyutunun ne denli önemli olabileceğini de göstermektedir.

Bununla birlikte, bölgelere dair piyasa raporlarında mal ve hizmetlerin mali-

yetinin artması, hem hane dayanıklılığını hem de yerel satın alım stratejilerini doğrudan etkilemektedir.³⁰

Üçüncü olarak, yerel aktörlerle ortaklığın taşeronluk ya da yalnızca uygulayıcı düzeyinde değil, karar süreçlerine katılım düzeyinde güçlendirilmesidir. Sudan'da yerel dayanışma mekanizmaları, bazı alanlarda fiilen insani sistemin kendisi haline gelmiştir.

Topluluk mutfaklarının çok geniş bir ağa ulaşmış olması ve ülkedeki insani krizde Son Çare Güvenlik Ağı (*Last-Resort Safety Net*) işlevi görmesi bunun göstergesidir.³¹ Bu ağların kapanması, doğrudan açlık riskini büyütmektedir. Bu nedenle yerel ağların koordinasyon

Kaynak: Diego Menjibar

yapılarında tanınması, basitleştirilmiş raporlama ve adil risk paylaşımı çerçeveleri ile desteklenmesi gerekmektedir.³² Bu adım, aynı zamanda yerleşme tartışmalarının pratik bir sonuç üretebilmesi için de oldukça gereklidir.

Dördüncü olarak, kalite ve hesap verebilirlik mekanizmalarının sahada işler hale getirilmesi oldukça önemlidir. Geri bildirim kanalları, şikayet mekanizmaları ve yerel toplulukların karar alma dahil tüm süreçlere katılımı yalnızca başarılı bir koordinasyon ve iyi bir uygulama örneğinin gerekliliği değil, aynı zamanda Sudan gibi çatışma bölgelerinde görülebilecek yanlış hedef grubu belirleme, ayrımcılık ve istismar riskini azaltan bir koruyucu katmandır.

İnternet ve ulaşım imkanlarının kısıtlı olduğu yerlerde bu tür mekanizmalar, yüz yüze görüşmeler, güvenli geri bil-

dirim kanalları, yerel halk ile düzenli görüşmeler ve basit yönlendirme hatlarıyla yürütülebilir. İnsani krizlerden en fazla etkilenen gruplardan olan çocuklar açısından ise şiddet ve cinsel sömürü vakalarının sık görüldüğü, koruma mekanizmalarının ve hizmetlerin niteliğinin düştüğü ve finansman açığının belirleyici olduğu görülmektedir.³³

Bu nedenle koruma programları için esnek finansman ve saha personeli kapasitesinin artırılması, yalnızca insan hakları ve etik değerler bakımından değil, operasyonel sürdürülebilirlik için de bir gerekliliktir.

Beşinci adım olarak, sağlık hizmetlerinin korunmasına yönelik girişimlerin güçlendirilmesi gerekmektedir. Sağlık altyapısına yönelik saldırı ve şiddetin sürekliliği, sahadaki sağlık hizmetlerini yüksek riskli bir faaliyet haline getirmektedir.³⁴

Bu nedenle sağlık tesislerinin güvenlik planları, sahadaki faaliyetlere dair rota risk analizleri, drone tehdidine yönelik farkındalık gibi bileşenler, koordinasyonun bir parçası olmalıdır. Zira, çatışma ortamlarında bir sağlık tesisi ya da hizmeti hedef alındığında, yalnızca bir tesis veya personel kaybedilmemektedir. Aynı zamanda güven duygusu ve erişim kapasitesi de ciddi anlamda zedelenmektedir.

Önerilen bu yol haritası, Sudan'daki insani krizin hafifletilmesi adına daha fazla yardım ya da faaliyet gerçekleştirilmesini önermekten ziyade mevcut

Kaynak: İHH İnsani Yardım Vakfı

kapasiteyi daha tutarlı, daha öngörülebilir ve yerelle daha uyumlu bir müdahaleye dönüştürmeyi hedeflemektedir.

Yukarıda bahsedilen beş adımın ortak noktası, koordinasyonun sahaya yakınlaştırılmasıyla karar döngüsünün kısaltılması, Sudan gibi çatışma bölgelerindeki en büyük problemlerden biri olan lojistik konusunda sahadaki ortak kapasitenin kolektif bir şekilde işletilmesi, yerel aktörlerle ortaklığın uygulama düzeyinden karar ve risk paylaşımı düzeyine taşınması, hesap verebilirlik mekanizmalarının yerel halkın bölgede faaliyet gösteren kişi ve kurumlara duydukları güveni güçlendirici operasyonel araç olarak ele alınması ve sağlık hizmetlerinin korunmasının müdahalenin ayrılmaz parçası haline getirilmesidir.

Bu yaklaşım sayesinde, ülkedeki erişim ve güvenlik koşulları ne kadar öngörülemez olursa olsun, sahada sürekli bir hale gelen gecikme ve mükerrerlikleri azaltmayı, kritik alanlardaki boşlukları daha erken tespit etmeyi ve en nihayetinde yardımın hızını, etkisini ve adil bir şekilde ulaştırılmasını birlikte artırmayı mümkün kılmaktadır.

SONUÇ

Sudan'daki iç savaş üçüncü yılını geride bırakırken, ülkedeki insani kriz artık geçici bir acil durum değil, ülkenin sosyal ve ekonomik dokusunu yeniden şekillendiren yapısal bir çöküş haline gelmiştir. 30 milyondan fazla insanı etkileyen insani kriz, milyonlarca yerinden edilmiş insan, hızla düşen satın alma gücü, altyapıdaki büyük tahribat, sağlık hiz-

metlerine yönelik saldırılar ve koruma alanındaki riskler, insani krizin ne denli derin bir hal aldığını tartışmasız bir biçimde göstermektedir. Ortaya çıkan bu büyük boyutlu ihtiyaçlar karşısında küresel insani yardım sisteminin insani müdahaledeki başarısı ise yalnızca daha fazla fon ve insani yardım malzemesinin ulaştırılmasıyla değil, bu ihtiyaçların doğru zamanda doğru yere ulaştırılmasını mümkün kılan koordinasyon ve lojistik kapasiteyle de belirlenmektedir.

Bugün Sudan'da yaşananlar, küresel insani sisteminin operasyonel zekaya her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyduğu bir döneme girildiğini göstermektedir. Telefonların çekmediği, hatların kapandığı, izin süreçlerinin oldukça karmaşık olduğu ve güvenlik durumlarının hızla değişebildiği bir ortamda, güçlü koordinasyon mekanizmalarının hayat kurtaran insani yardımların ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasına dair maliyetleri düşüreceği unutulmamalıdır. Güçlü lojistik ağları ise her bir saniyenin hayati öneme sahip olabildiği bu tür kriz sahalarında gecikmeyi değil, hayat kurtarmayı ölçülebilir kılacaktır.

Sudan'daki iç savaşa ve insani krize ilişkin tartışmaların yalnızca fon, finansman ve insani yardımların miktarına değil, yardımların mimarisine odaklanması gerekmektedir. Uluslararası toplumun ilgisinin ve sağlanan finansmanların yetersiz kaldığı durumlarda dahi, sahadaki koordinasyonu arttırmak, yerel aktörlerle eşit paydaşlıklar kurmak ve küçük operasyonel değişikliklerle büyük insani kazançlar elde etmek gayet mümkündür.

SONNOTLAR

1. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Sudan Country profile & key figures. Erişim Tarihi: 11.04.2026, Erişim Adresi: <https://www.unocha.org/sudan>

2. İrfan Tatlı. (2022). Beyond The Arab Uprisings: The Emergence and Development of the Sudanese Social Movement (2018-2021). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

3.Center for Preventive Action. "Civil War in Sudan." Council on Foreign Relations: Global Conflict Tracker, 15.04.2026. Erişim Tarihi: 15.04.2026, Erişim Adresi: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/power-struggle-sudan>

4. Center for Preventive Action. "Civil War in Sudan." Council on Foreign Relations: Global Conflict Tracker, 15.04.2026. Erişim Tarihi: 15.04.2026, Erişim Adresi: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/power-struggle-sudan>

5. United Nations High Commissioner for Refugees. Operational Data Portal, Sudan situation. Erişim Tarihi: 11.04.2026, Erişim Adresi: <https://data.unhcr.org/en/situations/sudansituation>

6. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Sudan Country profile & key figures. Erişim Tarihi: 11.04.2026, Erişim Adresi: <https://www.unocha.org/sudan>

7.Norwegian Refugee Council. (2026, Nisan). Sudan war refugees pushed into hunger as livelihoods collapse across the region.

8. Insecurity Insight. (2026). Attacks on Health Care in Sudan: 18–31 March 2026.

9. Norwegian Refugee Council. (2026, Nisan). Sudan war refugees pushed into hunger as livelihoods collapse across the region.

10. Sphere Derneği. Sphere Rehberi: İnsani Sözleşme ve İnsani Yardımda Asgari Standartlar. (2018).

11. World Food Programme. (2026). Sudan Market Monitor - March 2026 (Şubat 2026 verileri baz alınarak hazırlanmıştır). Erişim Tarihi:11.04.2026, Erişim Adresi: <https://logcluster.org/en/documents/sudan-wfp-sudan-market-monitor-march-2026>

12. World Food Programme. (2026). Sudan Market Monitor - March 2026 (Şubat 2026 verileri baz alınarak hazırlanmıştır). Erişim Tarihi:11.04.2026, Erişim Adresi: <https://logcluster.org/en/documents/sudan-wfp-sudan-market-monitor-march-2026>

13. Norwegian Refugee Council. (2026, Nisan). Exhausted: Three years of displacement and the collapse of survival systems in Sudan and the region.

14. United Nations High Commissioner for Refugees. (2026). Child Protection: Sudan Situation (Ocak 2025-Şubat 2026): Protection Brief.

15. United Nations High Commissioner for Refugees. (2026). Child Protection: Sudan Situation (Ocak 2025-Şubat 2026): Protection Brief.

16. Norwegian Refugee Council. (2026, Nisan). Exhausted: Three years of displacement and the collapse of survival systems in Sudan and the region.

17.-18.-19.-20. Logistics Cluster. Sudan Operation: Port Sudan Coordination Meeting Minutes. Erişim Tarihi: 12.04.2026, Erişim Adresi: <https://logcluster.org/en/documents/sudan-meeting-minutes-port-sudan-25-march-2026>

21. Mark Townsend, “‘You sneak in and hope you make it back’: the Sudanese volunteers risking it all to bring care to millions”. The Guardian, 24 Aralık 2025. Erişim Tarihi: 12.04.2026, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/global-development/2025/dec/24/sudan-war-volunteers-emergency-response-rooms-aid-food-medicine>

22. Islamic Relief Worldwide. (2026). 2026 Update: Takaaya – Sudan’s Community Kitchens Running on Fumes. DOI: 10.5281/zenodo.17407546.

23. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Sudan Country profile & key figures. Erişim Tarihi: 11.04.2026, Erişim Adresi: <https://www.unocha.org/sudan>

24. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Global Humanitarian Overview 2025-Sudan, 04.12.2024. Erişim Tarihi: 09.04.2026, Erişim Adresi: <https://humanitarianaction.info/document/global-humanitarian-overview-2025/article/sudan-2>

25. Islamic Relief Worldwide. (2026). 2026 Update: Takaaya – Sudan’s Community

Kitchens Running on Fumes. DOI: 10.5281/zenodo.17407546.

26. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Sudan Country profile & key figures. Erişim Tarihi: 11.04.2026, Erişim Adresi: <https://www.unocha.org/sudan>

27. Sudan Tribune. “Sudanese await Berlin conference as war enters fourth year.” 14.04.2026. Erişim Tarihi: 14.04.2026, Erişim Adresi: <https://sudantribune.com/article/312801>

28. Logistics Cluster. Sudan Operation: Port Sudan Coordination Meeting Minutes. Erişim Tarihi: 12.04.2026, Erişim Adresi: <https://logcluster.org/en/documents/sudan-meeting-minutes-port-sudan-25-march-2026>

29. Logistics Cluster. Sudan Operation: Port Sudan Coordination Meeting Minutes. Erişim Tarihi: 12.04.2026, Erişim Adresi: <https://logcluster.org/en/documents/sudan-meeting-minutes-port-sudan-25-march-2026>

30. World Food Programme. (2026). Sudan Market Monitor – March 2026 (Şubat 2026 verileri baz alınarak hazırlanmıştır). Erişim Tarihi:11.04.2026, Erişim Adresi: <https://logcluster.org/en/documents/sudan-wfp-sudan-market-monitor-march-2026>

31. Islamic Relief Worldwide. (2026). 2026 Update: Takaaya – Sudan’s Community Kitchens Running on Fumes. DOI: 10.5281/zenodo.17407546.

32. Islamic Relief Worldwide. (2026). 2026 Update: Takaaya – Sudan’s Community Kitchens Running on Fumes. DOI: 10.5281/zenodo.17407546.

33. United Nations High Commissioner for Refugees. (2026). Child Protection: Sudan Situation (Ocak 2025-Şubat 2026): Protection Brief.

34. Insecurity Insight. (2026). Attacks on Health Care in Sudan: 18–31 March 2026.

Bu raporun konusu Sudan'daki siyasi gelişmeler ve uluslararası aktörlerin çıkar çatışmaları değil Sudan halkının içerisinde bulunduğu insani kriz ve bu krizin etkilerini hafifletmeye yönelik öneriler olarak belirlenmiştir. Raporunda, Sudan'daki insani krizin mevcut durumu, insani krizi etkileyen faktörler, ülkedeki insani krizin çözümünde hayati öneme sahip olan koordinasyon ve lojistik meselelerindeki mevcut durum ve daha etkili bir insani yardım mimarisi için atılması gereken adımlara dair tavsiyeler yer almaktadır. Ayrıca rapor, bahsi geçen reform ve değişim alanlarını görünür kılmayı ve Sudan'da daha etkili bir insani müdahale için uygulanabilir bir yol haritasına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

INSAMER